

Голас Рафзімы

№ 31 (1344) ЖНІВЕНЬ 1974 г. ВІДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ ГОД ВІДАННЯ 19-ТЫ ЦАНА 2 КАП.

ЖНІВЕНЬ ПАХНЕ ХЛЕБАМ

ул. Красноармейская 9
Гос. б-ка им. Ленина

Ад раницы і да позняга вечара барозняць жйтнёвыя хвалі камбайны.

Фота Я. ПЯСЕЦКАГА.

● УРАДЖАЙ — КЛОПАТ УСЕНАРОДНЫ ●
УПЕРШЫНЮ НА БЕЛАРУСКИМ ПОЛІ ● ВЯСКОВЫ СХОД ПАСТАНАВІЎ ● СТОЛ НА 200 ТЫСЯЧ МЕСЦ ● ТРЫ ЯКАСЦІ ЖНІВА

Нарэшце гэта адбылося! 30 ліпеня цэнтральныя беларускія газеты расцвілі буйнымі першапалоснымі загаловамі: «У добры шлях, жніво!», «Калі ласка, ураджай!», «Збожжа ідзе!» У гэты дзень на далёкіх ад Мінска палях Брэстчыны былі зрэзаны першыя каласы ўраджаю 1974 года. Рэспубліка ўступіла ў жніво.

Наша збожжавая ніва раскінулася сёлета на 2 мільёны 700 тысяч гектараў. З гэтых абсягаў хлебаробы ўзяліся намалаціць 6,7 мільёна тон пшаніцы, жыта, ячменю і іншых культур. Ніколі яшчэ беларуская зямля не гадала такі шчодры ўраджай. І ніколі яшчэ яна не аддавала яго з такой неахва-

тай, як сёлета. Напярэдадні жніва зводкі паведамлялі: «У выніку працяглых дажджоў ва ўсіх абласцях рэспублікі пасевы палеглі на значных плошчах; паспяванне збожжа зацягваецца, у выніку азімыя і ячмень у большасці раёнаў падыйдуць адначасова».

Няўжо змарнуецца праца тысяч людзей і выпеставанае сялянскім клопатам збожжа так і не стане духмяным кармавам?

Яшчэ гадоў з дзесятак назад яно, мабыць, так бы і здарылася, і тоны неабмалочанага збожжа засталіся б гнісці на набрынялых ад вільгаці палетках. Але сёння тактыка і стратэгія жніва, новая тэхналогія і сучасная тэхніка дазваляюць хлебаробам паспяхова процістаяць стыхіі і звесці страты ўраджаю да мінімуму.

Жніво мы разглядаем не як кампанію, што датычыць выключна сялян. Гэтую, самую адказную, фінальную стадыю палявых работ мы лічым справай усенароднай, бо хлебам, перш за ўсё, вымяраецца наша агульнае багацце. Вось чаму жнівом зараз жывуць усе працоўныя рэспублікі, прама або

ўскосна ўдзельнічаючы ў ім. І першае сялянскае «дзякуй» — рабочым, што стварылі для сельскай вытворчасці комплекс выдатнай тэхнікі.

Сёлета ўпершыню на палях рэспублікі працуюць каля трох тысяч навішых камбайнаў «Колас» і «Ніва». Гэтыя агрэгаты, зробленыя рукамі растуўскіх рабочых, першыя з новага пакалення айчынных сельскагаспадарчых машын. Па сваёй прадукцыйнасці яны не ўступаюць лепшым сусветным узорам, да таго ж вызначаюцца прастатой у кіраванні, павышаным камфортам для экіпажа. Такім волатам па плячу любы ўраджай!

У цэлым камбайнавы парк калгасаў і саўгасаў Беларусі налічвае звыш трыццаці тысяч агрэгатаў, большасць з якіх маюць прыстасаванні для ўборкі палеглых раслін. Іх абслугоўваюць у час касавіцы дзесяткі тысяч аўтамашын. Гэтай колькасці тэхнікі нам хопіць, каб убраць ураджай у сціслыя тэрміны.

Самым слабым звяном у збожжавым канвееры «поле—ток—элеватар» была раней сушка і апрацоўка намалотаў

на таках. Прыемна адзначыць, што і тут сёлета адбыўся станоўчы пералом. Зараз практычна ў кожнай гаспадарцы рэспублікі пабудаван буйны механізаваны ток, дзе збожжа апрацоўваецца паточным метадам, хутка і без ручной працы.

Такім чынам, і на другой стадыі барацьбы за ўраджай — яго апрацоўцы і захаванні — механізавана каля 95 працэнтаў усіх работ, што з'яўляецца гарантыяй ад страт на гэтым участку.

Аднак не тэхніка, а чалавек, што кіруе ёй, вырашае канчатковы лёс ураджаю. І ўжо самыя першыя дні жніва высветлілі сапраўды масавы энтузіязм і самаадданасць занятых на ўборцы людзей. У вёсках прайшлі агульныя сходы жыхароў. На іх абмяркоўвалі адно пытанне: як дапамагчы механізатарам лепш і хутчэй скасіць каласавыя. Рэзалюцыі сялянскіх сходаў былі амаль усюды аднолькавыя: на дапамогу паляводам у час жніва выказала жаданне выйсці ўсё працэздольнае насельніцтва...

Незвычайнай увагай і клопатамі акружыў народ тых, хто

выконвае на жніве самую галоўную функцыю. Камбайнеры, шафёры, механікі — для іх, як і заўсёды, у кожным калгасе распрацавана сістэма матэрыяльнага і маральнага стымулявання, імёны перадавікоў тут жа становяцца вядомымі ўсёй краіне. Гарадскія артысты лічаць за гонар выступіць на палявым стане перад адпачываючымі механізатарамі. Калгасныя кулінары штодзень прывозяць на палі смачныя абеды. Дарэчы, сельскія кааператары на час жніва наладзілі гарачае харчаванне ў полі для двухсот тысяч механізатараў.

...Есць тры якасці ў жніва, якія робяць яго галоўнай справай для селяніна. Гэта апошняя стадыя ў барацьбе за ўраджай, фінал усяго сельскагаспадарчага года і, нарэшце, пачатак барацьбы за новы ўраджай. Накіроўваючы ў элеватары залацістыя жйтнёвыя рэкі ўраджаю-74, мы ўжо сёння думаем і клопоцімся аб ураджай апошняга года пшаніцы. Яму, яшчэ больш важнаму, расці ззярыят, што адваёўваюцца зараз у дажджлівага хлебнага жніўня.

в'ялікае прадпрыемства спажывае два мільёны тон сыравіны ў год. Тарфаздабыча вядзецца в'ялікімі камбайнамі. Акрамя іх, торфапрадпрыемствы аснашчаны комплексам сучаснай тэхнікі, якая дазваляе весці здабычу каштоўнай сыравіны з высокай эфектыўнасцю.

Тыповай для Беларусі формай выкарыстання торфу з'яўляецца вытворчасць з яго воску і кармавых дражджэй. Жоўты воск з торфу валодае некаторымі каштоўнымі ўласцівасцямі, якіх не мае воск, вырабляемы з іншай сыравіны.

У Беларусі пачата таксама прамысловая вытворчасць так званых торфадываноў. Гэта штучная тарфяная глеба, што вырабляецца на заводах і выкарыстоўваецца для паскарэння росту зялёных насаджэнняў у гарадах. Тарфяныя дываны з травой з'яўляюцца ўнікальнымі заводамі па вытворчасці так неабходнага гарадам кіслароду. У Мінску, напрыклад, у хуткім часе намечана пакрыць такі-

мі дыванамі тысячу гектараў сквераў і абочын вуліц.

ПРАФЕСІЯНАЛЫ

Сёння ў Беларусі ў тарфяной прамысловасці працуюць пятнаццаць тысяч чалавек. У гэтай галіне заняты 2,5 тысячы інжынераў і тэхнікаў. Прычым інжынераў цяпер у тры разы больш, чым у 1948 годзе было тэхнікаў.

Адной з самых в'ялікіх у краіне навучальных устаноў для спецыялістаў па торфу з'яўляецца Беларускі політэхнічны інстытут. Прафесіянальных работнікаў для тарфяной прамысловасці выпускае таксама Мінскі політэхнічны тэхнікум. Інжынеры, падрыхтаваныя ў Беларусі, паспяхова спраўляюцца з усімі задачамі, якія стаяць у тарфяной справе і становяцца ўсё больш складанымі.

РАЗВІВАЦЬ МІЖНАРОДНАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА

Торф з'яўляецца каштоўнай хімічнай і біялагічнай сыравінай, з якой можна наладзіць выпуск соцень відаў не-

абходнай для чалавека прадукцыі. Вялікія тарфяныя дзяржавы павінны дзяліцца з іншымі краінамі вопытам выкарыстання гэтых каштоўных прыродных рэсурсаў.

— Задача нашага пакалення — разумна распарадзіцца гэтым багаццем, — гаворыць міністр. — Усё гэта дае добрыя перадумовы для наладжвання міжнародных сувязей у галіне торфу. Я буду вельмі рад, калі фінскія спецыялісты прыедуць да нас, каб пазнаёміцца з нашай тэхналогіяй.

Міністр тарфяной прамысловасці Беларусі знаёмы фінскім спецыялістам, у прыватнасці, па міжнародным кангрэсе ў фінскім горадзе Атаніэмі. Восенню прыедуць у Фінляндыю два беларускія спецыялісты па торфу, каб пазнаёміцца з некаторымі тэхнічнымі пытаннямі.

У гэтым годзе арганізуюцца кангрэсы па торфу ў Ленінградзе і ў Польшчы. На іх будуць прысутнічаць як беларускія, так і фінскія спецыялісты.

Юры ПЕЛТАНЭН.

У дакладным ліцці і бытавой хіміі, паліграфіі, папяровай і скураной прамысловасці — амаль у 150 галінах вытворчасці знайшоў прымяненне тарфяны воск. Упершыню ён быў атрыман у лабараторыях Інстытута торфу АН БССР.

НА ЗДЫМКУ: навуковыя супрацоўнікі Інстытута торфу АН БССР Л. ІВАНОВА (справа) і А. МІХНЕНАК вядуць доследы.

Фота У. ЛУПЕЙКІ.

Гэтыя здымкі зроблены ў першыя дні жніва ў саўгасе «Рагазнянскі» Жабінкаўскага раёна. Сёлета механізатарам гаспадарні належыць убраць амаль паўтары тысячы гектараў наласавых культур. Першыя заезды стэпавых караблёў паказалі: ураджай вырас выдатны. Нягледзячы на неспрыяльныя ўмовы надвор'я, з гектара намалочваюць па 32 і больш цэнтнераў збожжа.

Работнікі саўгаса зрабілі ўсё, каб не дапусціць страт ураджая. НА ЗДЫМКАХ: на цэнтральным дыспетчарскім пункце саўгаса, куды паступае аператыўная інфармацыя аб ходзе ўборкі, працуе аператар У. КАРПІНЧЫК; да абеду ў полі рыхтуюцца павары Т. ГРЫЦЮК і Г. ПІЛІПЧУК; збожжа гатова для адпраўкі на элеватар, апошні аналіз на вільготнасць; кветкі камбайнеру С. СТЭФАКУ за выдатную работу ўручаюць удзельнікі мастацкай самадзейнасці П. КАНДРАЦЮК і Л. СТЭФАК.

Фота Я. ПЯСЕЦКАГА.

ГАРАДОК ЗДАРОЎЯ

Некалі тут былі лес, балота, хмызнякі, мо таму і мястэчка тое назвалі Бараўлянамі. Не так даўно на гэтым месцы вышэй стромкі елак выраслі шматпавярховыя жылыя дамы, прасторныя карпусы медыцынскіх устаноў, дапаможныя памяшканні. Ужо цяпер новы пасёлак называюць гарадком. Хоць будаўніцтва яго толькі разгортваецца, у хуткім часе, згодна з планам, тут справяць наваселле яшчэ нямала розных медыцынскіх устаноў.

А пачынаў забудоўвацца гарадок з невялікага прыземістага памяшкання навукова-даследчага інстытута анкалогіі і медыцынскай радыялогіі. У той час, дзесць гадоў назад, мала хто ўяўляў сабе будучае новага пасёлка. Аднак папулярнасць маладога інстытута і яго стацыянарнай установы, дзе лячыліся людзі з самым цяжкім захворваннем веку, расла вельмі хутка. Аб бараўлянскім медыцынскім гарадку як аб буйным комплексе загаварылі пасля ўз'яждзення яшчэ некалькіх устаноў: шпітала інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны, рэспубліканскай клінічнай бальніцы, абласнога супрацьтуберкулёзнага дыспансера. З розных канцоў рэспублікі едуць цяпер сюды лячыцца людзі.

Медыцынскі комплекс аснашчаны самай навейшай апаратурай. На стацыянары навукова-даследчага інстытута анкалогіі і медрэдыялогіі ўстаноўлены лінейны паскаральнік і бета-рон, якія служаць для лячэння хворых абпраменьваннем электронамі. Лічаць, што гэта эфектыўны лячэбны сродак. У рэспубліканскай клінічнай бальніцы не так даўно ўступіў у строй шасціпавярховы хірургічны корпус з 18 аперацыйнымі пакоямі — такіх буйных блокаў у рэспубліцы больш няма. Галоўны ўрач бальніцы Георгій Дзенісоўскі расказвае:

— Наша ўстанова служыць базай для падрыхтоўкі ўрачоў і адначасова з'яўляецца буйным лячэбным цэнтрам па аказанню спецыялізаванай высокакваліфікаванай дапамогі. У бальніцы дзейнічаюць адзінны ў рэспубліцы аддзеленні: хірургіі сасудаў, штучнай ныркі (лабараторыя вострага гемадылізу), розных відаў атручвання і іншыя. У канцы мінулага года будаўнікі здалі прыгожы корпус для тых, хто папраўляецца. Гэта навіна ў медыцынскай практыцы. Новаўз'яждзенне дапаможа павялічыць прыём хворых. Раней як было? Паступіць пацыент у бальніцу, атрымае неабходную дапамогу і затым, хоць больш не мае патрэбы ў ёй, застаецца ў той жа палаце. А ў гэты час чакае сваёй чаргі іншы хворы. Цяпер пацыента праз тыдзень-другі пасля эфектыўнага лячэння пераводзяць у другі корпус. Ён пабудаваны па санаторнаму тыпу. Тут у кожнай палаце ёсць свой санітарны блок, лоджыя, а ў корпусе — лячэбны басейн.

Добрыя ўмовы для лячэння створаны ў шпіталі інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны. Тры корпусы яго — фізіятэрапеўтычны, прыёмна-аперацыйны і грамадскі блок — злучаны пераходамі і складаюць адзінае цэлае.

Цяпер медыцынскі комплекс складаецца з чатырох устаноў з агульнай колькасцю пацыентаў каля дзвюх тысяч чалавек. Ва ўстановах працуе многа ўрачоў.

А. СІЛЯНКОУ.

ЛІФТЫ-ЭКСПРЭСЫ

Ленінград і Кіеў, Мінск і Тбілісі, Рыга і Вільнюс, Талін і Адэса, Данецк і Запарожжа — гэта далёка не ўсе адрасы, куды адгружаецца прадукцыя Магілёўскага ліфтабудуўнічага завода. Нядаўна дзяржаўная атэстацыйная камісія прысвоіла Знак якасці яго асноўнай прадукцыі — пасажырскім ліфтам грузапідымальнасцю 320 кілаграмаў са скорасцю руху кабіны 0,71 метра ў секунду.

У адрозненне ад звычайных пасажырскіх ліфтаў новыя пад'ёмнікі аснашчаны больш дасканалымі кантрольнымі прыборамі і аўтаматыкай. Амартызацыйная падвеска арыгінальнай канструкцыі значна змяншае вібрацыю. Палепшана эстэтычнае афармленне кабіны, дзвярныя блокаў, светлавых табло. Шырока выкарыстаны пластык, анадзіраваныя алюмініевыя пліткі, метызныя і нармалізаваныя дэталі. Паводле водгукі спецыялістаў, магілёўскія ліфты не ўступаюць лепшым замежным узорам, а па асобных паказчыках і пераўзыходзяць іх.

— Мы ўжо тройчы абнаўлялі канструкцыю пасажырскага ліфта, а цяпер «экзаменуем» чацвёрты варыянт, які паспяхова прайшоў выпрабаванне ў Тбілісі. Сёлета вырабім 300 такіх ліфтаў, — расказвае галоўны інжынер завода М. Бялаўскі. — У новай мадэлі шмат пераваг нават у параўнанні з атэставанай на Знак якасці. Пры той жа грузапідымальнасці павялічана скорасць руху кабіны да метра ў секунду. Разлічаны ліфт на 16 паверхаў.

Адначасова ў канструктарскім аддзеле і эксперыментальным цэху завода распрацоўваюцца ўнікальныя ліфты грузапідымальнасцю тысяча кілаграмаў. Ужо сёлета запланавана вырабіць іх першую прамысловую партыю.

РАЗМЫШЛЕНИЯ ПОСЛЕ ВСТРЕЧИ

В ИЮЛЕ В ПИОНЕРСКОМ ЛАГЕРЕ «КРЫЖОВКА» ПОД МИНСКОМ ГОСТИЛИ ДЕТИ НАШИХ ЗЕМЛЯКОВ ИЗ БЕЛЬГИИ, ФРАНЦИИ И ФЕДЕРАТИВНОЙ РЕСПУБЛИКИ ГЕРМАНИИ. СЕГОДНЯ МЫ ПЕЧАТАЕМ ЗАМЕТКИ, НАВЕЯННЫЕ ВСТРЕЧАМИ С РЕБЯТАМИ НА БЕЛОРУССКОЙ ЗЕМЛЕ.

«МЫ ЗДОРОВЫ, КАК РЫБЫ»

У бельгийцев есть выражение «здоров, как рыба». Его употребляют, когда хотят подчеркнуть хорошее самочувствие и бодрость духа. Я же услышала его в Крыжовке от Каролины де Кремер, которая, рассказывая о себе и своих друзьях, сказала: «Мы все здесь здоровы, как рыбы».

— Я думаю, что этому способствует удивительная белорусская природа, — поддержала ее Рия Венселарс. — Лес, чистый сосновый воздух успокаивают.

Природа Белоруссии, полная величавого спокойствия, ее красота и щедрость пленили наших гостей. Ребятам нравился пионерский лагерь, расположенный «между морем и ле-

тому относятся к природе. Оберегают ее. Мы ведь уже довольно много ездили по Белоруссии. Сначала из Бреста в Минск, потом в Хатынь, потом в колхоз, в Минске часто бываем. Даже через Неман переезжали.

— И что же интересное для себя вы заметили? — спросила я у мальчика.

— Вокруг нашего лагеря много дач. Места здесь действительно очень красивые. Но под дачи отводятся определенные участки, а машины не ездят через лес, где им вздумается, не портят посадки. В Минском море и в Немане очень чистая вода.

Штефан рассказал, что еще несколько лет тому назад в реке, которая протекает неподалеку от их деревни, была тоже чистая вода. В ее прозрачных

Дорогими гостями были дети земляков в колхозе «17 сентября» Несвижского района.

У Петры КОНЕ [слева] в лагере было много друзей среди русских ребят.

сом», походы к этому морю, прогулки.

— Я в Белоруссии впервые, но то, что увидела, мне очень понравилось, — говорила Наташа Масловская. — Особенно нравится местность, где расположена Крыжовка. Жить в лесу мне кажется очень романтичным.

На конкурсе детского рисунка, который проводился в лагере, Петра Конне рисовала лес. Высокие стройные сосны и молодые пушистые елочки, освещенные желтым солнцем, тянулись до самого горизонта. А внизу, между деревьями, девочка нарисовала папоротник.

— Я бы хотела, чтобы вокруг нашей деревни был такой же лес.

Петра и Штефан Конне живут в небольшой немецкой деревушке Вокендаузен.

— Нет, наш лес совсем не похож на белорусский. Правда, Штефан? — Петра нетерпеливо дернула брата за руку. Мы возвращались с прогулки, и Штефан, увлекшись разговором с друзьями, не сразу ответил на ее вопрос.

— Ты только посмотри, сколько здесь папоротника! — продолжала Петра. — А у нас, если хотите знать, рвать это растение запрещено, потому что его осталось совсем мало. Последние слова девочки относились, видимо, уже и ко мне, и Штефан, заметив, что я внимательно слушаю, тоже включился в разговор.

— Мы с Петрой давно заметили, что здесь как-то по-дру-

струях плескалась форель, а в жаркие дни купались дети, но потом в верховьях построили кожевенный завод, и все отходы стали сбрасывать прямо в реку.

— Теперь мы называем нашу речку черной, — вновь заговорила умолкшая на время Петра. — Несчастная форель сдохла, а нам негде больше купаться.

О ПРОШЛОМ И НАСТОЯЩЕМ

Осмотрев хозяйство колхоза «17 сентября», вдоволь накатавшись на лошадях, гости шли в школьную столовую обедать. Впереди всех рядом с директором школы Поликарпом Романчуком вышагивал Алеша Гайер.

— А я ведь второй раз у вас в гостях, — стараясь не отставать от взрослого, сообщил он. — В прошлом году мы приезжали. Помните? Мне очень нравится тут. У ваших деревенских ребят школа, как в городе. Все условия и удобства такие же. Даже, пожалуй, чуть-чуть лучше. Потому что вокруг школы больше простора. В прошлом году я, когда уезжал домой в ФРГ, обещал рассказать товарищам, как в Советском Союзе живут дети. Только боялся, что меня за это побьют. Не-е-т, они меня не били. Они смеялись, потому что не верили мне.

Выступая затем перед гостями, Поликарп Григорьевич рассказал про Алешу и вспомнил то время, когда колхозами, особенно там, за границей, пугали людей. Сейчас иностранные делегации приезжают на экскурсии в наши колхозы. «Мы свою правоту делом дока-

зывали. И, как видите, наша взяла».

В колхозе «17 сентября» еще помнят, как в первые послевоенные годы собирали по 4 центнера зерна с гектара. Несколькими годами позже урожайность достигла 30 центнеров с гектара. В хозяйстве работает 40 специалистов с высшим и средним образованием. «Наша школа, по праву заметил Алеша, ничуть не хуже, чем в городе. Ее выпускников можно встретить на любой работе, и не только у нас в колхозе», — заключил Поликарп Романчук.

Видимо, найдутся ребята, которые приезжали в колхоз раньше и помнят прежнего председателя, Владимира Галушку, его сына Алексея, тогдашнего агронома, охотно катавшего ребят на своем «газике». С именем Владимира Алексеевича тесно связаны история и развитие колхоза «17 сентября» Несвижского района. В судьбе семьи старого Галушки отразились перемены, которые принесла малоземельным белорусским крестьянам Советская власть. Вконец отчаявшись, потеряв надежду

хоть когда-нибудь выбиться в люди, Владимир Галушко вместе со своим закадычным другом Антоном Микшей решил ехать в Бразилию. Антон уехал, навсегда потеряв Родину, а Владимир в 1939 году, когда Западная Белоруссия была освобождена из-под гнета буржуазной Польши, стал первым председателем сельского Совета в своей родной деревне Высокая Липа. После войны, в 1948 году, его вновь избрали на эту должность. Он был первым председателем колхоза «17 сентября». Владимир Алексеевич сейчас на пенсии, а за свои прежние заслуги он награжден орденом Ленина и орденом Трудового Красного Знамени.

Жизнь Алексея складывалась намного проще и ярче. Вот и сегодня утром я слышала по радио сводку о том, как идет уборка урожая на полях Белоруссии. Выступал главный агроном республики Алексей Галушко. Крестьянский сын проделал путь от агронома колхоза до главного агронома республики, и все это за каких-нибудь 10—15 лет. После средней школы Алексей Владимирович окончил сельскохозяйственную академию в Горках, работал в родном колхозе агрономом и писал диссертацию «Технология механизированного возделывания сахарной свеклы в Белоруссии». Одним из оппонентов на защите диссертации у него был министр сельского хозяйства Степан Скоропанов.

ИХ ТОЧКА ЗРЕНИЯ

«Мы уже пять лет живем в Советском Союзе и, видимо,

останемся здесь навсегда. Я родилась в Соединенных Штатах, но жить хочу только в России».

Лариса Братова отдыхала в Крыжовке вместе с нашими гостями из Бельгии, Франции и ФРГ. За границу еще до революции выехали ее бабушка с дедушкой. Отец Ларисы родился и вырос в Америке, но и он, и его жена-американка знают русский язык. В Москву они приехали по договору, заключенному одним из московских издательств, и работают переводчиками.

Незадолго до отъезда в Москву Ларисе на глаза попала небольшая заметка в одной американской газете. «В советских школах дети вооружены автоматами, одеты в военную форму, их заставляют играть в военные игры».

— Конечно же, все это оказалось неправдой, — рассказывала Лора. — И ребята, и сама школа показались мне сразу, с первого дня, лучше американских. Разговоры о военной школе — сплошная выдумка, зато знания, которые мы получаем, очень глубокие и всесторонние.

В этом Лора еще раз имела возможность убедиться в прошлом году, когда к ней в гости приезжала двоюродная сестра из Америки. Девочки одного возраста, когда-то вместе начинали ходить в школу.

— Мы устроили небольшой экзамен друг другу. Я была ужасно горда, когда убедилась, что знаю больше своей сестры. Наша программа оказалась более полной.

— Советская молодежь отличается высокой культурой, простотой и искренностью в общении, а самое главное — у нее есть будущее, и каждый человек, если он этого хочет, может идти вперед. У нас все гораздо сложнее, — так говорил Павел Дениссен, и это снова был разговор о советском человеке, о его месте в обществе и о возможностях, которые это общество ему предоставляет.

Павел приехал из Антверпена, работает в бельгийско-советской фирме (БелСо). Есть в этом городе и русский магазин «Калинка», где продаются русские меха, музыкальные инструменты, изделия из льна, сувениры, консервы, вина. С каждым годом у «Калинки» становится все больше и больше почитателей и покупателей. В магазин заходят и просто любопытные, доброжелатели и недруги, заходят, чтобы посмотреть, чем живет, что имеет, чем торгует Советский Союз.

— Я уже говорил вам, что в Советской стране был 14 раз. Многие видел, бывал в разных городах, встречался с разными людьми. Все это дает мне возможность сравнивать.

У вас доброе в человеке складывается с малых лет. Школа не только учит, но и воспитывает. В бельгийской школе педагога не интересует моральный облик ученика. Если родители целый день на работе, ребенок полностью предоставлен самому себе. Я думаю, что для воспитания одной ученицы мало. Может быть, поэтому у нас и вырастает молодежь без духовных запросов. А это ужасно. Я видел и у вас «пустых» людей, но таких мало. В основном же здесь юности девушки интересуются театром, музыкой, литературой, живописью. Таких большинство.

— Окончить институт в Советском Союзе значительно проще, чем в любой другой стране, а после института сразу получить направление на работу. Это делает человека спокойным, уравновешенным, хозяйкиной своей жизни. В наш нервный век это так много значит.

Павел Дениссен был сопровождающим бельгийской группы ребят. Со своими подопечными он был неизменно добрым и внимательным, старался по возможности больше рассказать о стране, о республике, в которой они отдыхали. И дети относились к нему с доверием и любовью.

Диана ЧЕРКАСОВА.

Хатынь... Здесь умолкает смех, серьезными и сосредоточенными становятся лица.

ДУМЫ АБ РАДЗІМЕ

ЗАМЕЖНЫЯ ЧЫТАЧЫ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЫ» АДКАЗВАЮЦЬ НА АНКЕТУ РЭДАКЦЫІ

НАШЫ МНЕ, БРАТ, У АРГЕНЦІНУ

Мой выснаў, можа, некаму здацца дзіўным: чым болей жывеш за граніцай, тым мацней сэрцам прывязваешся да Радзімы, а тут усё больш становіцца чужаком. Хутка 40 год будзе, як я пасяліўся ў Аргенціне, а так і не прыкмынуў да гэтага краю. Яшчэ пакуль быў маладзейшы, неяк менш звяртаў увагі на гэта. Можа таму, што нас тады было больш. Толькі выйдзі з дома, — тут спаткаеш аднаўваскоўца, там земляка з суседняга мястэчка. Было з кім пагаманіць, падзяліцца сваёю бядою.

Цяпер загрызае адзінота і туга. Пойдзеш на вуліцу, — і там ты адзін. Брыдзеш, углядаешся ў твары: можа каго з землякоў стрэнеш? Змучышы проста ад напружання, а такі не знойдзеш родную душу. І вяртаешся дамоў, і зноў ты адзін у чатырох сценах.

Яшчэ лягчэй тым, у каго свая сям'я — дзеці, унукі. Усё ж ёсць з кім словам перакінуцца. А калі ты, не прывяздзі гаспадарка, застаўся кавалерам, то тут ужо зусім кепска: памрэш, і ніхто не будзе ведаць, пахаваюць, абы закапаць у зямлю, і няма каму крыж паставіць. Кім бы мы тут ні былі, для аргенцінцаў усё мы — грывга. З нашых беларусаў рэдка дзе сустрэнеш чалавека

больш-менш вучонага, усё рабочыя—працавітыя, шчырыя, сумленныя.

Але гаротная наша доля. Цяжка глядзець, як нажытая мазалём гаспадарка нашых беларусаў дастаецца немаведама каму, так, прайдзісветам розным. А з'ява гэта цяпер распаўсюджаная: састарыўся чалавек і памёр, а спадчына яго ў лепшым выпадку пераходзіць ва ўласнасць дзяржавы. Ці ж на тое мы сюды ехалі, каб узабагачаць кагосьці?

Як ні мерай, а выходзіць адно: гналіся сюды беларусы за шчасцем, але хто скажа, што знайшоў яго?

Можа таму на схіле веку мы здалёк усё пільней прыглядаемся да роднага берага, стаішы дыханне ловім кож-

ную вестку з Бацькаўшчыны. Мая ўдеха — пісьмы брата з роднай вёскі. Мы пішам адзін аднаму доўгія лісты, і я заўсёды прашу: паведамляй падрабязна аб усім. Я прашу брата: апышы мне, як вы перабудавалі краіну, як адабралі зямлю ў абшарнікаў і раздалі беднякам, як цяпер жывуць нашы беларусы.

І брат піша мне, што наша балота асушылі і цяпер на тым полі пшаніцу сеюць, што не хаты ўжо ў людзей, а дамы, што ў дамах замест лучыны ці газнічкі — электрычнасць свеціць, што ва ўсіх радыё, тэлевізары. Чытаю я лісты брата і нібыта ўсё бачу сваімі вачамі. Бачу, як народ цяпер прыгожа і багата апранаецца, мае што

паесці і чым гасцей прыняць, што цяпер і не ведаюць тых хвароб, на якія хварэлі мы.

Нас было ў мацеры шаснаццаць, а ў жывых застаўся толькі шасцёра хлопцаў. Астатнія памерлі ад голаду, галечы ды хвароб розных. Калі прыйшлі паны, то нам і месца ўжо не заставалася на сваёй зямлі. Нас пасылаў за граніцу: едзьце, панове, там зямлі хоць зарыйся, будзеце гаспадарамі.

А за граніцай няма нам жыцця таксама. Вось мы і думаем пра сваю Беларусь, пра нашых братоў і сяцёр на Радзіме і з нецярпеннем чакаем ад іх лістоў. Большай радасці нам лёс не наканаваў.

Сцяпан САМАСЮК.
Аргенціна.

ЭТО ТОЛЬКО МЕЧТЫ

Свою Родину я оставила в 1935 году. С тех пор живу в Англии. Конечно, мне хотелось бы совершить путешествие в родные края. Но такое путешествие не по карману. Ведь я вдова, а женщине одной, без мужа, здесь жить очень трудно. Поэтому, несмотря на свои 65 лет, я еще работаю.

Работа, конечно, не для моего возраста, да что поделаешь: старикам выбора нет. Вот и приходится каждый день с 8 утра торчать в кantine — это такая большая кухня, — готовить обеды для рабочих фирмы.

За это я получаю около 9 фунтов в неделю. Вместе с пенсией бюджет мой составляет чуть больше 15-ти фунтов стерлингов. Думаете, это много? Вот посчитайте. За дом (он считается государственным) плачу около 4 фунтов в неделю. Живу я за городом, если идти на работу пешком, надо потратить не меньше трех часов. Машины у меня нет. Добираться до своей кантины двумя автобусами: обходится свыше одного фунта в неделю. Иду в лавку за продуктами, беру с собой всегда не менее пяти фунтов. Прихожу домой, подсчитаю сдачу — почти ничего не осталось!

Для меня вся радость — посещать русский клуб. Там я отдыхаю душой и хоть на время забываю о заботах и трудностях.

И еще для меня удовольствие — получить от вас книжку. Тогда я читаю ее до полуночи. А утром с трудом собираюсь на работу. Но в такие минуты я счастлива: мне кажется, что я побывала в милом русском краю, что осуществились вдруг мои несбыточные мечты...

Анастасия ДИТРИДЖ.

О РУССКИХ ГОВОРЯТ С ВОСХИЩЕНИЕМ

Мысль о Родине не покидает человека нигде и никогда. Где я ни жил, мыслью я всегда возвращаюсь в свою деревеньку Выню. Вижу нашу хату с соломенной крышей, двор, обсаженный березами. Я, босоногий мальчишка, пасу коров.

Жили мы бедно, как и все окрестные крестьяне. Но даже эта бедная деревня милое моему сердцу, чем сверкающий роскошью Париж. Мне очень дорого все, что связано с Родиной. И меня смертельно обижает любое пренебрежительное слово, сказанное о Советском Союзе. Вот уже почти тридцать лет минуло, а в моем сердце сидит занозой горькое чувство обиды — я до сих пор помню, как сразу после войны некоторые здешние невежды плохо говорили о русском солдате. Но сейчас и невежды поняли, что это советский народ спас Европу, что советский солдат умирал за Европу.

Сейчас мне приходится слышать от местных жителей много хорошего о России, о русском народе. Недавно мне довелось разговаривать с одним французом. Он возвратился из путешествия по Советскому Союзу — был в Мурманске, в Братске, в Ташкенте. Он находит, что Советский Союз сделал гигантский успех, что социализм преобразил нашу лопотную и невежественную Россию. С особой любовью говорил этот человек о русских студентах. Между прочим, такую похвалу советской молодежи я слышал не из одних уст. Это меня радует необычайно.

Я вспоминаю, как у нас в Минске до революции иностранные специалисты на заводах с пренебрежением и издевкой относились к белорусским рабочим. И как я рад и горд, что теперь у нас в Белоруссии и без помощи иностранцев готовят великодушных квалифицированных специалистов.

И. ЮХОВ.

Франция.

Мінск. Плошча імя Якуба Коласа.

ВЕКАПОМНЫ ДЗЕНЬ

...Калі я чытаў вашу анкету, прыгадаліся мне мае сны аб Радзіме. У сне я колькі разоў быў у сваёй вёсцы, абдымаў родных, сустракаўся з аднагодкамі, хадзіў па вуліцах Масквы. Але сны змяняюцца снамі, а я ўсё жыву на чужыне. Я люблю нашу Беларусь, люблю ўсю нашу вялікую Радзіму — гэтага пацучця мяне ніхто не пазбавіць.

Калі пачалася Вялікая Айчынная вайна і наша Радзіма — Беларусь, Украіна, Расія — апынулася пад фашысцкай акупацыяй, мы, эмігранты, былі проста ў роспачы. Адны з нас гаварылі, што наўвек згубілі Бацькаўшчыну, другія, наадварт, даказвалі, што ніколі фашысцкая Германія не параможна Савецкі Саюз.

Немцы, такія ж эмігранты, як і мы, хадзілі з высока ўзнятай галавой і гаварылі: «Не бачыць больш вам сваёй Расіі. Хутка і тут вам будзе капут!» Нярэдка такія спрэчкі заканчваліся бойкамі. Немцы тут мелі свае вялікія арганізацыі і таму адчувалі і паводзілі сябе амаль як у рэйху. «Пачакайце, — з пагардай гаварылі яны рускім, — як толькі Гітлер увайдзе ў Маскву, мы адразу ж за вас возьмемся!»

І праўда, магло б гэта стацца, калі ўсё адбылося б так, як яны прадракалі. Але Савецкая Армія разбіла фашысцкія полчышчы пад Масквой, Сталінаградом, Мінскам і пагнала акупантаў назад, дабіла іх ва ўласным лагаве.

Мы ўрачыста адзначылі дзень Перамогі. Эмігранты былі шчаслівыя, што Радзіма выстаяла, што яна існуе для іх,

як і раней, — адзіная ў свеце, самая дарагая.

Але восць прайшло колькі дзесяткаў год, і я чую, што многія гавораць: «Гэта звычайная перамога, так і павінна было быць». А па-мойму, гэта перамога асабліва, векапомная Перамога. Не будзь Камуністычнай партыі, магчыма, вораг і адолеў бы нас. Але партыя вялікага Леніна аб'яднала ўсе народы Савецкага Саюза на змаганне з фашысцкай навалай, і наш народ перамог.

Восць чаму для мяне перамога савецкага народа над гітлераўскай Германіяй — векапомная падзея. Не будзь гэтай перамогі, не будзь нашай Савецкай Радзімы, што сталася б з намі? Пакуль я жывы, заўсёды буду шанаваць памяць сваіх суайчыннікаў, якія загінулі дзеля таго, каб мы ўсе жылі.

Ян ХВАЛЬКО.

Бразілія.

КАЖДЫЙ ПО-СВОЕМУ ОТКРЫВАЕТ АМЕРИКУ

«Я брожу по Нью-Йорку в поисках работы. Обошел десятки предприятий и учреждений, множество институтов и лабораторий. Все безуспешно. Иногда пообещают, попросят позвонить, и все на этом кончается».

Так пишет Семен Рабинович, инженер, многие годы преподававший физику и электронику в советских вузах. Он уехал в Израиль в 1970 году, но через три месяца жизни там понял, что все рассказы о «сионистском рае» являются сплошным надумательством, и отправился в Америку. Сейчас снимает угол в Бруклине, одном из районов Нью-Йорка.

«Три года уже я не могу получить работу в Америке, — сетует Рабинович. — Обращался к заведующему кафедрой физики Хантерского колледжа Нью-Йоркского университета профессору Критцу, к его коллеге профессору Комару. Я свободно могу

читать лекции по-английски. Но ни преподавать, ни работать в лаборатории меня не взяли. Сейчас я готов на любую работу, лишь бы как-то существовать».

Ни один человек с высшим образованием из тех, кто покинул Советский Союз для жизни в Израиле и приехал в Америку, свидетельствует Рабинович, не имеет работы по специальности. Так, инженер-химик Вилк из Львова после долгих мытарств устроился ночным сторожем. Учительница Беленькая из Москвы стала посудомойкой. Она сожалеет, что это лишь временная работа. Что касается врачей, то они не могут даже мечтать о медицинской практике.

«Здесь, в Америке, — пишет Семен Рабинович, — страшно высокая плата за лечение. Пребывание в клинике в течение нескольких дней стоит тысячи долларов. Здесь даже по-

верить не могут, что в Советском Союзе лечат бесплатно. Чтобы не допустить конкуренции, в США созданы такие ограничения для приезжих врачей, что их почти невозможно преодолеть, даже если квалификация медицина высокая. Приезжий не может пробиться в касту местных врачей и получить право на практику. Газета «Нью-Йорк пост» недавно сообщила, к примеру, что группа из 28 врачей-эмигрантов в течение двух лет готовилась к сдаче экзаменов на право практиковать. И все провалилось. Вопросы, задававшиеся на экзаменах, не имели ничего общего с медициной, их цель — не допустить претендента к медицинскому бизнесу.

«Кто из нас мог подумать, уезжая из СССР, что прочтется навсегда со своей профессией, которой отдал всю жизнь! — восклицает с горечью Рабинович. — Мы даже не отдавали се-

бе отчета в том, что только в Советском Союзе есть право на труд и что это право, основа существования человека, отсутствует в Америке. Кто из нас думал, что наши дети будут искалечены уличным воспитанием и вырастут безграмотными из-за того, что нет денег оплатить их учебу. А ведь на родине — в Советском Союзе — их ждали бесплатные школы и вузы, а впоследствии работа — каждому по его вкусу. Горькие слезы проливают их матери и отцы».

Семен Рабинович просит восстановить его в советском гражданстве, хочет вернуться в СССР. А тем временем лоббисты от сионизма зазывают советских граждан еврейской национальности, чтобы превратить их в бесправных, готовых на любую работу люмпенов.

Б. АНТОНОВ,
комментатор АПН.

ГЛАВНОЙ тенденцией в развитии современных отношений назвал Л. И. Брежнев в своем выступлении на Всемирном конгрессе миролюбивых сил происходящий поворот от «холодной войны» к разрядке напряженности, от военной конфронтации к упрочению безопасности, к мирному сотрудничеству. Речь идет о формировании новой системы отношений между государствами с различным социальным строем, основанной на принципах мирного сосуществования. Советский Союз начал бороться за принципы мирного сосуществования государств с

реалистических держав если не ликвидировать, то по крайней мере сдерживать, затормозить развитие социализма любыми средствами вплоть до применения вооруженной силы. С другой — выявилась несостоятельность попыток остановить объективный ход истории, брала верх потребность иметь с Советским государством нормальные отношения, развивать с ним политические и в особенности экономические связи. Полностью подтвердились прозорливые предсказания В. И. Ленина о том, что на международной арене будут действовать такие силы

потрясений многие политические деятели западных стран становятся на почву реализма. Для них происходит как бы «второе открытие» мира социализма. Намечился переход от конфронтации и «холодной войны» к поискам взаимопонимания, налаживанию разностороннего взаимовыгодного сотрудничества.

Последние годы прошли под знаком особенно активного развития внешнеполитических связей Советского Союза. Особую роль в этом процессе сыграли встречи и беседы Генерального секретаря ЦК КПСС Л. И. Брежнева с лидерами

ГЛАВНАЯ ТЕНДЕНЦИЯ В МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЯХ

различными общественно-экономическими системами сразу же после победы Великой Октябрьской социалистической революции. Первым же внешнеполитическим актом — Декретом о мире правительство, по выражению В. И. Ленина, отвергло «все пункты о грабежах и насилиях» и приняло «все пункты, где заключены условия добрососедские и соглашения экономические...». Декрет о мире, по существу, провозгласил принцип мирного сосуществования в качестве одного из основных принципов внешней политики Советской Республики.

Полвека назад началась «полоса признания», или полоса нормализации, установления дипломатических отношений между СССР и основными капиталистическими государствами. В 1924—1925 гг. Советский Союз установил такие отношения более чем с десятком стран. Началось с того, что 2 февраля 1924 года английское правительство официально сообщило о полном признании СССР и готовности установить между двумя странами нормальные дипломатические отношения. Вскоре с аналогичной нотой выступило итальянское правительство. Вслед за этим последовали соглашения об установлении дипломатических отношений между СССР и Норвегией, Австрией, Грецией, Швецией, Данией, Францией, Мексикой, Китаем, Японией.

Установление дипломатических отношений между СССР и капиталистическими государствами свидетельствовало о провале вооруженной интервенции, о банкротстве политики блокады и международной изоляции Советского Союза.

Уже в ту пору заметно проявились главные закономерности развития международной жизни, обусловленные основным противоречием нашей эпохи — борьбой двух противоположных общественных систем. С одной стороны, сказывалось очевидное стремление импе-

объективного характера, которые приведут наиболее дальновидных, реалистически мыслящих государственных деятелей и деловых людей капиталистических стран к поискам взаимопонимания с Советским Союзом. «Есть сила большая, чем желание, воля и решение любого из враждебных правительств или классов», — говорил В. И. Ленин на IX Всероссийском съезде Советов, — эта сила — общие экономические всемирные отношения, которые заставляют их вступить на этот путь сношения с нами».

«Полоса признания» явилась подтверждением правоты научных прогнозов основателя советской внешней политики. Отношения капиталистических государств с Советским Союзом развивались именно таким образом. В наши дни Советский Союз имеет дипломатические отношения со 115 странами мира, поддерживает широкие торгово-экономические, научно-технические, культурные связи на международной арене, активно сотрудничает в ООН и ряде других международных организаций.

Отношения Советского Союза с капиталистическими государствами прошли долгий и сложный путь развития. На этом пути были подъемы и спады, были зигзаги и обострения, были периоды деловых контактов и конструктивного сотрудничества. Но и в самых сложных международных условиях, давая твердый отпор агрессивным поползновениям империализма, Советский Союз настойчиво и последовательно проводил ленинскую линию в отношении государств с иным социальным строем — линию на мирное сосуществование.

Под влиянием последовательной и конструктивной политики Советского Союза и других социалистических стран, изменений в отношении сил на мировой арене, углубления общего кризиса империализма и непрерывных экономических

США, Франции, ФРГ и многих других государств. Контакты на высшем уровне позволили углубить взаимопонимание.

Совещание по безопасности и сотрудничеству в Европе с участием представителей 35 государств, в том числе США и Канады, Венские переговоры о сокращении вооруженных сил и вооружений в Центральной Европе закладывают серьезные основы для сотрудничества на многосторонней основе, консолидируют фактически уже проявившуюся принципиальную готовность государств-участников этих международных форумов к совместным поискам надежной системы безопасности и разностороннего взаимовыгодного сотрудничества.

Появились важнейшие документы, в которых принцип мирного сосуществования получил международно-правовое оформление. В Основах взаимоотношений между СССР и США, например, зафиксировано, что обе стороны будут исходить из общей убежденности в том, что в ядерный век не существует иной основы для поддержания отношений между ними, кроме мирного сосуществования.

«Наши достижения на международной арене, — сказал Л. И. Брежнев на торжественном заседании в Алма-Ате, посвященном 20-летию освоения целины, — результат упорных, настойчивых усилий. И не только государственных деятелей, дипломатов. Это — результат труда всего советского народа. Ибо, в конечном счете, успехи внешней политики определяются успехами политики внутренней, уровнем нашего экономического, научно-технического, оборонного потенциала, политическим и моральным единством нашего общества. Поэтому победы в борьбе за мир — это... победы всех советских тружеников...»

Всеволод СОФИНСКИЙ,
заведующий отделом
печати МИД СССР,
АПН.

30-годдзю вызвалення нашай рэспублікі ад гітлераўскіх захопнікаў прысвечана вялікая выстаўка беларускіх мастакоў, якая экспануецца ў Палацы мастацтваў у Мінску. У асноўным выстаўка рэтраспектыўная — большасць з 300 твораў жывалісу, скульптуры і графікі вядомы глядачам, але ёсць і зусім новыя работы.

Гераічны подзвіг на фронце і ў тыле ў гады Вялікай Айчыннай вайны, слаўны партызанскі летпіс, боль і пакуты, што выпалі на долю нашага народа, самаадданая праца людзей, якія ўзнялі з руін гарады і вёскі, сённяшні светлы стваральны дзень — гэтыя тэмы адлюстраваны ў работах амаль 150 беларускіх мастакоў. 24 з іх — удзельнікі партызанскага руху вызначылі ў апошнім дзесяцігоддзі нацыянальную асаблівасць беларускага выяўленчага мастацтва.

бокiх па змесце, цікавых па форме.

Адкрывае экспазіцыю вялікая выстаўка шырока вядомая карціна народнага мастака БССР В. Волкава «Мінск, 3 ліпеня 1944 года», на якой адлюстраваны незабыўны дзень вызвалення. У залах мы сустракаемся са знаёмымі творамі — з «Віцебскімі варотамі» і «Партызанамі» М. Савіцкага, «Салдатамі» В. Грамыкі, «Партызанскім вяселлем» М. Данцыга, з палотнамі А. Шыбнёва, В. Цвіркі, І. Стасевіча, Л. Шчэмелева, В. Жоўтак, Н. Воранава, са скульптурнымі работамі З. Азгура, А. Бембеля. Сабраныя разам, яны яшчэ раз пераканальна сведчаць, што тэма адлюстраваны ў работах амаль 150 беларускіх мастакоў. 24 з іх — удзельнікі партызанскага руху вызначылі ў апошнім дзесяцігоддзі нацыянальную асаблівасць беларускага выяўленчага мастацтва.

НА ЗДЫМКАХ: М. САВІЦКІ. «Плач аб загінуўшых героях»; А. ЗАБОРАЎ. «Скульптурныя палотнаў, глы-

РАСПАЧАЛАСЯ актыўная падрыхтоўка да фестывалю мастацтваў народаў Саюза «Беларуская музычная восень», які з гэтага года стане ў нашай рэспубліцы традыцыйным. Удзельнічаць у ім будуць вядучыя творчыя калектывы, майстры мастацтва, а таксама таленавітая моладзь краіны. Разам з імі на фестывалі выступяць лепшыя беларускія музыканты, спевакі, танцоры. Галоўная яго мэта — шырока прапаганда савецкага шматнацыянальнага мастацтва, узаемаабягачэнне культур брацкіх народаў СССР.

Створаны арганізацыйны камітэт фестывалю на чале з міністрам культуры БССР Ю. Міхневічам. Зараз распрацоўваюцца календарныя планы і маршруты першай «Беларускай музычнай восені».

У ФОНДАХ дзяржаўнай бібліятэкі БССР імя Леніна літаратуразнаўчы выявілі невядомую да гэтага часу нашым чытачам брашуру народнага паэта Беларусі Янкі Купалы «Культурны прагрэс народаў СССР» на англійскай мове.

Мяркуецца, што работа была напісана да адкрыцця міжнароднага кірмашу ў Нью-Йорку ў 1939 годзе. Яна шырока паказвае поспехі народаў СССР у развіцці нацыянальнай на фор-

ме, сацыялістычнай на зместу культуры.

Гэту работу Я. Купалы ў перакладзе з англійскай на беларускую мову надрукаваў часопіс «Маладосць».

КАЛЯ 20 тысяч інструментаў накіравала ў мінулым годзе па розных адрасах Барысаўская фабрыка піянна. Піянна маркі «Беларусь» ведаюць не толькі ва ўсіх саюзных рэспубліках, але і ў чатырнаццаці замежных краінах, у тым ліку ў Канадзе, Грэцыі, Іспаніі, Аўстрыі, Галандыі.

Зараз барысаўскія майстры працуюць над новай мадэллю «Беларусь-8» — самым маленькім па вышыні піянна, якое, аднак, мае высокія музычныя якасці.

ГЕРОІ КНІГ—СУЧАСНІКІ

У САДРУЖНАСЦІ З БАЛГАРСКАЙ СТУДЫЯЙ

«Ёсць людзі, якія ўмеюць працьціцца, ні з кім не ўступаючы ў канфлікт. Максім усё жыццё канфліктаваў. У інстытуце. На рабоце. Нават у арміі. З калегамі. Сябрамі. Начальствам. З жонкай. А на пасадзе галоўнага архітэктара — адразу з многімі арганізацыямі і людзьмі...» Так характарызуе Іван Шамякін Максіма Карнача, героя свайго новага рамана «Атланты і карыятыды».

Шамякіну падабаюцца буйныя, маштабныя характары, людзі апантанія, якія добраахвотна бяруць на сябе самую цяжкую нагрузку. Максім Карнач належыць як раз да гэтага племені людзей, да самазабыцця ўлюбёных у сваю справу, у жыццё. Для яго, архітэктара, мастака, важна думаць перспектыву, не шаблонна. Ён шукае сваё бачанне роднага горада, які стаў часткай яго існавання, і мы, чытачы, верым: як бы ні было цяжка Максіму, ён свайго даб'ецца.

— Так, я люблю людзей цэльных, мэтанакіраваных, захопленых, людзей незвычайнай волі, якія аддаюць усяго сябе без астатку служэнню народу і ў гэтым бачаць сэнс жыцця, — гаворыць Шамякін.

Пацвярджэннем гэтых слоў пісьменніка з'яўляюцца літаральна ўсе яго творы. Не выпадкова такой папулярнасцю карыстаюцца кнігі Шамякіна ў чытачоў. Востры сюжэт, майстэрства кампазіцыі — несумненныя вартасці твораў раманіста.

Сваю першую аповесць і некалькі апавяданняў, якія сталі своеасаблівым «пропускам» у літаратуру, Шамякін прывёз у паходным рэчавым

мяшкі, вярнуўшыся ў 1945 годзе з пераможанай фашысцкай Германіі. Шлях да перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне быў нялёгкі — ён каштаваў мільёны жыццяў. Савецкія салдаты, у тым ліку і Шамякін, сталі сведкамі жудасных злачынстваў гітлераўцаў на часова акупіраваных землях. У Беларусі кожны чацвёрты жыхар стаў ахвярай так званай «новага парадку», які насаджаўся агнём і мечам акупантамі. Іван Шамякін не мог застацца да гэтага аб'якавым, не мог не выказаць сваіх адносін да вайны. Так з'явілася яго аповесць «Помста».

Калі прытрымлівацца запаведзі — «вока за вока, зуб за зуб», то савецкі афіцэр-танкіст Раманенка павінен быў бы зрабіць з сям'ёй обер-лейтэнанта эсэсаўца Генрыха Візенера тое ж, што той з сям'ёй Раманенкі: фашыст расстраляў яго маці, забіў маленькую дачку, давёў да гібелі жонку. Але няўтольны боль не аслапіў савецкага воіна, не забіў у ім чалавечыя пачуцці, і таму ён прыйшоў у чужую краіну не як завабнік — адплата чакала толькі таго, хто ўчыняў злачынствы.

Само жыццё вызначае тэмы кнігі пісьменніка. Яго рамана «Глыбокая плынь», за які Шамякін быў удастоен Дзяржаўнай прэміі СССР, прысвечан партызанам Беларусі. У рамана «У добры час» — атмосфера пасляваеннага вясковага жыцця, аднаўленне разбуранай вайной калгаснай гаспадаркі, цяжкасці і супярэчнасці на гэтым шляху, шчыра радасць людзей, якія вяртаюцца да мірнага, працоўнага жыцця. У апошніх творах — «Сэр-

ца на далоні» і «Снежныя зімы» — вострыя маральныя і сацыяльныя праблемы. Герой «Снежных зім» Іван Антанюк, у мінулым партызанскі камандзір, па сутнасці церпіць фіяска, апынуўшыся ў мірныя дні на пасадзе буйнога гаспадарчага кіраўніка. Ён ужо ва ўзросце, ідзе на пенсію, але менавіта цяпер ён можа па-філасофску асэнсаваць сваё жыццё і вызначыць сваё сённяшняе месца ў ім: Антанюк едзе ў саўгас працаваць агра-номам.

І вось цяпер новы рамана Шамякіна «Атланты і карыятыды». У нас ідуць паўсюды гарачыя спрэчкі, як вясці забудову гарадоў, куды выносіць прамысловыя аб'екты, што неабходна зрабіць, каб у новых раёнах стварыць людзям максімум выгод. Удзельнікам гэтых спрэчак нярэдка даводзілася быць самому Шамякіну — аднаму з кіраўнікоў Саюза пісьменнікаў БССР, старшыні Вярхоўнага Савета Беларусі. Яны, гэтыя спрэчкі, паслужылі своеасаблівым штуршом, што прымусіў узяцца за рамана. І чалавека, які стаў правобразам яго героя — архітэктара Максіма Карнача, пісьменнік сапраўды сустраў у жыцці.

— Кнігі — гэта адлюстраванне грамадскіх сувязей пісьменніка з часам, — гаворыць Іван Шамякін. Імяна да такога вываду прыходзіш, калі знаёмішся з цікавай і разнастайнай творчасцю народнага пісьменніка Беларусі і супастаўляеш гэтую творчасць з сучаснасцю.

Анатоль СТУК.

...Гітлераўцы пад націскам савецкіх войск усё далей адступалі на захад. Толькі што праз балгарскую вёску прайшлі баявыя савецкія часці. Следам за імі рухаўся асоб. Але вось у адной з фурманак зламалася кола. Пажылому салдату загадана яго адрамантаваць. У незнаёмай краіне ён адчувае сябе, як сярод родных братоў: гак гасцінна і ветліва прымаюць яго балгарскія сябры, так ахвотна дапамагаюць яму.

Такі сюжэт будучага фільма пад умоўнай назвай «Ішоў салдат да фронту». Работу над ім пачаў лаўрэат прэміі Ленінскага камсамола рэспублікі, рэжысёр Ігар Дабралюбаў. Гэта будзе сумесная савецка-балгарская кінакарціна вытворчасці дзвюх студый — «Беларусь-фільм» і «Загравлі фільм».

— У сцэнарый вобраза і тонка раскрыта тэма векавейнай дружбы нашых народаў, тэма інтэрнацыяналізму. І гэта прыцягвае больш за ўсё, — сказаў І. Дабралюбаў. — Галоўнае цяпер захаваць інтанацыю, героіку і добры гумар, якімі прасякнут літаратурны матэрыял.

«СПЯВАЕ АНСАМБЛЬ «ПЕСНЯРЫ»

Маскоўскае выдавецтва «Музыка» выпусціла ў свет зборнік пад назвай «Спявае ансамбль «Песняры».

Музыказнаўца Г. Загародні ў прадмове да кнігі піша: «Будучы нязменным прапагандыстам беларускай музычнай творчасці, ансамбль на справе даказаў жыццёвасць і перспектывнасць выбранага напрамку ў мастацтве. Ён пастаянна прыносіць радасць музычных адкрыццяў і заслужаны поспех сярод шырокіх мас слухачоў».

Складальнік Л. Молер уключыў у зборнік дзве песні з рэпертуару «Песняроў». Сярод іх «Купалінка», «Алеся», «Рычнікі», «Касіў Ясь канюшыну» і іншыя. Тэкст песень дадзены рускай і беларускай мовамі.

НОВЫ КЛУБ

Адкрыўся новы клуб у вёсцы Рэчкі Лёўненскага раёна. Гэтую падзею працаўнікі саўгаса «Выдрэя» адзначылі вялікім канцэртам мастацкай самадзейнасці.

Самадзейны ансамбль «Чараўніца» створан моладдзю калгаса імя К. Маркса Крычаўскага раёна. У рэпертуары ансамбля народныя песні і песні савецкіх кампазітараў. За ўдзел у раённых і абласных аглядах самадзейныя артысты ўзнагароджаны граматамі і дыпламамі. НА ЗДЫМКУ: удзельнікі ансамбля «Чараўніца».

Фота В. БЫСАВА.

СЛОЎНІК ПАРАЎНАННЯЎ

Доктар філалагічных навук, прафесар, заслужаны дзеяч навукі Беларускай ССР Фёдар Янкоўскі шырока вядомы як даследчык разнастайных пытанняў беларускай лінгвістыкі. Вялікай папулярнасцю карыстаюцца яго кнігі «Беларускія прыказкі, прымаўкі», «Крылатыя словы і афарызмы», «Беларуская фразеалогія», «Роднае слова», тры выпускі «Дыялектнага слоўніка», «Пытанні культуры мовы» і іншыя.

Нядаўна выйшла з друку яшчэ адна работа вучонага — «Беларускія народныя параўнанні. Кароткі слоўнік». Гэта чацвёртая кніга Ф. Янкоўскага, прысвечаная Беларускай фразеалогіі.

Кніжка параўнанняў выдадзена ўпершыню. У ёй два раздзелы: «Беларускія народныя параўнанні» і «Параўнанні з народных песень». Большасць параўнанняў аўтар запісаў сам ад жней, кавалёў, пастухоў, цесляроў, інтэлігентаў. Гэта — сапраўднае мора народнай назіральнасці, дасціпнасці, розуму, паэзіі.

Многія параўнанні народнага слоўніка іскрацца гумарам, адзначаны іроніяй, сарказмам. У некаторых з іх вобразна выяўляюцца рысы характару чалавека (вылізаны, як з-пад каровы; грозны, як перад меншым начальнікам; паслухмяны, як перад большым начальнікам; прайшоў, як конь па градах).

Ёсць у кніжцы і параўнанні-пажаданні (будзь вясёлы, як сват на вяселлі; будзь здаровы, як дуб), і параўнанні-ўдакладненні, у якіх перадаецца найвышэйшая ступень якасці (два беляны, а трэці — як снег; чорны, як жук).

Адметны таксама другі раздзел слоўніка — «Параўнанні з народных песень». Гэтыя параўнанні маюць свае асаблівасці: яны рыфмаваныя. Для іх часцей характэрны зрашчэнні, паралелізмы. Яны заключаюць у сабе мелодыку сямейна-абрадавых, вясельных, жніўных і іншых народных песень.

Акрамя адзначаных асаблівасцей, мы сустракаем у кніжцы гіпербалу (на Беларусі пчолы, як гусі; пшаніца, як боб); літоту (кароўка, як каза); сталы эпітэт (кліч, пакліч, міленькі, голуб мой сівенькі; бяры сабе жонку-любку, цалуй яе, як галубку; маладая Аксінечка вуліцаю йшла цёмненейкай хмарачкай, а к двару прыйшла дробненькім дожджычкам, па двары пайшла ясенейкай зорачкай, у сёні ўвайшла шэранькай качачкай (вутачкай), у хату ўвайшла шызенькай павачкай, за стол села каханенькай панначкай).

Гаворачы пра кніжку Янкоўскага, трэба адзначыць і яе ўдалае афармленне, якое зрабіў мастак В. Валянціч. Да асобных параўнанняў даюцца цікавыя малючкі з добрым адчуваннем гумару. Новая работа Фёдара Янкоўскага — прыкметная з'ява ў галіне зборніцтва і даследавання беларускай фразеалогіі.

Я. АДАМОВІЧ.

ЭТНАГРАФІЧНЫ КАНЦЭРТ

Нядаўна канферэнц-зала Акадэміі навук БССР, дзе праходзіла Усесаюзная канферэнцыя па праязных жанрах фальклору народаў СССР, пераўтварылася ў своеасабліва сельскія вачоркі, на якіх выступілі 16 фальклорна-этнаграфічных калектываў і паасобных выканаўцаў арыгінальных беларускіх песень, танцаў, інструментальных найгрышаў.

За паўтары гадзіны гэтага незвычайнага канцэрта мы пабывалі на Брэстчыне і Віцебшчыне, на Магілёўшчыне і Міншчыне — былі сведкамі народных гульняў і бядэ, вяселляў і дажынак.

Праграму адкрыў бытавы ансамбль народных інструментаў Чэрвеньскага раёна, які выканаў беларускія народныя мелодыі. Музыкантаў змяніў вакальны гурт з вёскі Бортнікі Бабруйскага раёна. Пяшчотна прагучала ў яго выкананні лірычная песня «Ты бяроза, бярозіца». Ігру на самаробнай папярэчнай флейце і на саломіне прадэманстраваў В. Гратасевіч з Уздзеншчыны.

Клятнянцы з Глускага раёна выступілі са сваёй жартоўнай песняй «Любі мяне, кавалёк», а цымбалісты з вёскі Груздава Пастаўскага раёна падавалі прысутных майстэрскім вы-

кананнем вясковай кедрылі. Дзіву дашы, як лёгка бегалі па струнах і вібраюць цымбалы палачкі ў руках хлебарабаў!

Пявучая сям'я Манжуравых з Магілёўшчыны выканалі невядомую нам песню «Пшанічанька». Пранікнёна спявалі застольную і лірычную песні старэйшыя ўдзельніцы паказу Н. Халецкая і Е. Кураўкова з Бярэзінскага раёна. Але цэнтральным нумарам праграмы быў фрагмент з народнага звычайу «Дажынікі» ў выкананні калгаснікаў вёскі Гнеўчыцы Іванаўскага раёна.

Хораша прагучалі ў выкананні фальклорнага ансамбля з вёскі Сваткі Мядзельскага раёна невядомая да гэтага вясельная песня «Рыгорка» і традыцыйная па мелодыі, сучасная па зместу «Чаю ж мне не пець». Заканчыўся паказ выступленнем папулярнага ў нас жаночага этнаграфічнага ансамбля «Лявоніха» з Бярэзінскага раёна. У яго складзе спявачкі трох пакаленняў, а ў рэпертуары — пераважна сучасныя песні: «Над Масквою воран крача», «Прыпеўкі» (апошнія спяваліся з прытанцоўкамі).

Своеасаблівы этнаграфічны канцэрт, паказаны ў Акадэміі навук БССР, — гэта толькі крупічка з невычэрпнай скарбніцы беларускай народнай творчасці, якую і надалей трэба вывучаць, як мага больш збіраць і шырока прапагандаваць.

Генадзь ЦІТОВІЧ,
народны артыст СССР.

Ваколіцы вёскі Слабодка на Браслаўшчыне.

Фота Э. ТРЫГУБОВІЧА.

МОВАЙ СІМВАЛАЎ

Кожны, хто ўпершыню наведвае Брэст, геральдную цытадель над Бугам, бярэ з сабой на памяць значкі, якія адлюстроўваюць слаўныя мясціны горада, манументы мемарыяльнага комплексу «Брэцкая крэпасць-герой». Іх вырабляюць на Брэцкім электрамеханічным заводзе.

У верасні 1971 года да ўрачыстасцей, звязаных з адкрыццём першай чаргі мемарыяльнага комплексу «Брэцкая крэпасць-герой», завод выпусціў серыю памятных значкоў, а таксама партыю арыгінальных сувеніраў. На гэтых значках адлюстраваны плошча Леніна, манумент «Вызваленне», вакзал, Холмскія вароты крэпасці, краязнаўчы музей.

Малюнкі значкоў распрацоўвала група мастакоў — супрацоўнікаў заводскага бюро прамысловай эстэтыкі на чале з Марыяй Стралкоўскай.

Тады ж, напярэдадні адкрыцця мемарыяла, была выраблена серыя пано, прысвечаных тэме геральчнай абароны крэпасці. Аўтары іх — Уладзімір Лявонаў і Валянцін Лапатнікаў.

Цяпер В. Лапатнікаў узначальвае групу майстроў мастацкага гравіравання, створаюць пры эксперыментальным цэху завода.

Сувеніры і значкі, выкананыя спосабамі прасавання і ліцця пад ціскам, вызначаюцца выразнасцю, жывасцю. Вось чаму ў распрацоўцы новых сувеніраў сёння аддаецца перавага імяна гэтым спосабам вырабу.

Не так даўно група мастацкага гравіравання завода падрыхтавала два новыя ўзоры сувеніраў на тэму «Брэцкая крэпасць-герой», якія адобраны рэспубліканскім мастацкім саветам і будуць выпускацца на прадпрыемстве.

Я. ПІЛЕЦКІ.

ЛЮБІЯ СЭРЦУ МЯСЦІНЫ

З ДАВЕН-ДАУНА жылі на берагах Лукомкі, што пакручастай стужкай уецца сярод невысокіх пакатых узгоркаў, працавітыя людзі. Лавілі рыбу, араі зямлю. Працавалі на ўдзельных князёў, на ўладароў-прыгоннікаў. Гібелі ў галечы і хваробах. Гінулі ад рук заваёўнікаў і голаду. Кожную вясну прыляталі ў наседжаныя гнёзды буслы, але «птушкі шчасця» не прыносілі лепшай долі на зямлю старажытнага Лукомля. Яе прынесла Савецкая ўлада.

І таму, калі фашысцкая свастыка чорнай маланкай перакрэсліла неба над Радзімай, кожны чацвёрты жыхар гэтага ляснога і азёрнага краю ўзяў у рукі зброю. Адсюль, з Чашніцкага раёна, пачало свой баявы шлях партызанскае злучэнне Героя Савецкага Саюза У. Лабанка. Тут актыўна дзейнічала вядомая партызанская брыгада «Дубава». Ужо ў 1943 годзе лясныя салдаты знішчылі ўсе нямецкія гарнізоны ў раёне. Старонка, упісаная ў летапіс партызанскага змагання народнымі месціцамі старажытнага краю, сілкавала сваю адзіную дачку Лукомку. Праз яе, Улу і Заходнюю Дзвіну ўжо амаль непрыкметнай часцінкай яго вада ўлівалася ў Балтыйскае мора.

Але менавіта гэтая вада вырашыла сучасны лёс тутэйшых мясцін. На ўсходнім беразе Лукомскага возера ў 1964 годзе распачалося будаўніцтва магутнай цеплавой электрастанцыі, адной з буйнейшых у Еўропе. Вада

Як сведчаць раскопкі гарадзішча, што захавалася да нашых дзён, тут развіталіся рамёслы і гандаль. Агонь і войны не раз знішчалі горад, і паступова ён прыйшоў у заняпад. У гістарычных дакументах XVI стагоддзя Лукомль ужо названы сялом.

была неабходна для ахаладжэння адпрацаванай пары турбін.

Праз некалькі дзён самы малады ў рэспубліцы горад Новалукомль адзначыць сваё дзесяцігоддзе. У жніўні 1964 года быў закладзены фундамент першага будынка, а зараз на беразе Луком-

пад фундамент галоўнага корпуса, а ў цэнтры яго заставаўся некранны кавалак зямлі з дрэвам, на якім знаходзілася гняздо бусла. Па загаду начальніка будаўніцтва зялёны астравок узвышаўся над катлаванам да таго часу, пакуль маленкія буслянаты, навучыўшыся ляцець, самі не пакінулі яго.

Гэты эпізод вельмі паказальны. Адначасова з будаўніцтвам ДРЭС распрацоўваліся меры па ахове экалагічнай раёнавага Лукомскага возера. На канале, па якім падаецца вада для ахаладжэння адпрацаванай пары, устаноўлена надзейная рыбагараджальная сетка. У выніку работы станцыі на некалькі градусаў павысілася тэмпература вады ў возеры. Каб не дапусціць яго зарастання, рэгулярна праводзіцца падводная касьба. Зараз непадалёку ад ДРЭС будуюцца вялікі рыбагадзавальнік. Плошча яго 25 сажалак зойме больш як 200 гектараў. У іх будуць вырошчваць малявак раслінадных рыб для вадаёмаў рэспублікі, у першую чаргу для Лукомскага возера.

...У расчыненыя вокны вецер з возера прыносіць свежы пах вады, травы, кветак. Вечар. Сонечныя промні паволі гаснуць у цёмна-блакітнай роўнядзі. І ў той момант, калі чырвань захаду гатова саступіць месца начному змроку, на супрацьлеглым беразе возера ўспыхваюць тысячамі агнёў электрастанцыя і горад праз чатыры стагоддзі адроджаны працай савецкіх людзей на зямлі старажытнага Лукомля.

Т. РЭУТОВІЧ.

АДРОДЖАНЫ ПРАЗ СТАГОДДЗІ

У наступныя стагоддзі гісторыя не адзначала гэтую мясцовасць падзеямі, дастойнымі яе скрыжалляў. Як сотні год назад, калі тут праходзіў адзін са шляхоў «з варагаў у грэкі», Лукомскае возера сілкавала сваю адзіную дачку Лукомку. Праз яе, Улу і Заходнюю Дзвіну ўжо амаль непрыкметнай часцінкай яго вада ўлівалася ў Балтыйскае мора.

Але менавіта гэтая вада вырашыла сучасны лёс тутэйшых мясцін. На ўсходнім беразе Лукомскага возера ў 1964 годзе распачалося будаўніцтва магутнай цеплавой электрастанцыі, адной з буйнейшых у Еўропе. Вада

скага возера ўзняліся кварталы шматпавярховых дамоў. Гэта сучасны горад і па знешняму выглядзе, і па выгодах, якімі карыстаюцца 13 тысяч яго жыхароў.

З 10-гадовым юбілеем горада супадае пуск восьмага, апошняга энергаблока Лукомскай дзяржаўнай раённай электрастанцыі. З яго ўводам ДРЭС дасягне праектнай магутнасці — 2 400 тысяч кілават і будзе даваць амаль палову электраэнергіі, якая выпрацоўваецца ў Беларусі.

Ветэраны Новалукомля, раскажваючы аб першых днях будоўлі, заўсёды ўспамінаюць пра такі выпадак. Бульдозеры ўжо амаль заканчвалі капаць катлаван

удзельнічалі лёгкаатлеты, чый узрост быў абмежаваны 20—22 гадамі. У спаборніцтвах за зборныя каманды таварыстваў прынялі ўдзел і спартсмены нашай рэспублікі. Выдатна выступіла студэнтка Мінскага Інстытута замежных моў Ірына Чарнова. Яна перамагла ў бегу на 100 метраў з бар'ерамі і заняла трэцяе месца ў скачках у даўжыню. Прадстаўнікі Беларусі акрамя таго заваявалі пяць другіх і два трэція месцы.

На прайшоўшым юнацкім першынстве СССР вызначыліся беларускія весляры. Студэнты Брэсцкага педінстытута Уладзімір Манько і Сяргей Сцепаненка занялі пер-

шае месца ў байдарцы-двойцы на дыстанцыі 10 тысяч метраў. У жанчын дзве сярэбраныя ўзнагароды атрымала мінчанка Святлана Сяргун. У неафіцыйным камандным заліку беларускія спартсмены занялі трэцяе месца.

Вызначан састаў зборнай каманды СССР па боксу для паездкі ў Гавану на першы чэмпіянат свету баксёраў-аматараў. У сталіцу Кубы вылятае і мінчанін, двухразовы чэмпіён краіны Анатоль Беразюк. Ён уключан у асноўны састаў і будзе выступаць у другой паўсярэдняй вазе (да 67 кілаграмаў).

Чэмпіянат свету пройдзе з 17 па 30 жніўня ў Гаванскім палацы спорту.

Гродзенскія нявесты.

Фотаэцюд У. МЯЖЭВІЧА.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.

ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82, 33-65-84, 33-03-15, 33-65-91, 33-15-15.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі Зак. № 1049.

СПОРТ

Тэнісісты спортклуба «Гарпеда» з Мінска — адны з мацнейшых у рэспубліцы. Яны не раз выходзілі пераможцамі розных зборніцтваў. Нядаўна мінчанкі правялі на сваіх кортах матч на Кубак СССР з моцнай камандай кіеўскіх дынамавак, якіх узначальвала экс-чэмпіёнка СССР Г. Бакшэва. Сустрэча прайшла на ўпартай барацьбе і прынесла поспех беларускім спартсменкам.

У Харкаве закончыліся спаборніцтвы на приз газеты «Советский спорт». У іх

ПОДЫХ СТАРАДАЎНАСЦІ

«Астрожская біблія», выдадзеная ў жніўні 1581 года рускім першадрукараром Іванам Фёдаравым ва ўкраінскім горадзе Астрогу... Фаліант у скураным пераплёце з дзвюма металічнымі засцэжкімі, пажоўклым ад часу старонкі са старадаўнімі друкарскімі літарамі — рэдкі ўзор рускага паліграфічнага майстэрства канца XVI стагоддзя. Кожны з раздзелаў кнігі завяршаецца рознай застаўкай. На адной са старонак — герб князя Астрожскага, загадам якога кніга была надрукавана. У тым змяшчаецца нароткае пасляслоўе Івана Фёдарова з яго асабістым друкарскім знакам.

Да паступлення «Бібліі» ў Дзяржаўнай бібліятэцы БССР імя У. І. Леніна быў толькі адзін узор кніжнай прадунцыі Івана Фёдарова. У адзеле рэднай кнігі захоўвалася «Евангелле па-

вучальнае», надрукаванае сумесна з беларусам Пятром Мсціслаўцам.

Другое цікавае паступленне ў бібліятэку — рукапісная «Копійная кніга земскіх палубоўных дзелак Мінскага ваяводства». У ёй змешчаны дзелавыя паперы, якія адлюстроўваюць эканамічнае і гаспадарчае жыццё за 1787 год. Сабраныя ў ёй копіі дакументаў раўнацэнны арыгіналу — яны засведчаны службовымі асобамі. Том прашираван і замацаван старадаўняй сургучнай пячаткай. Кніга ўключае 749 актаў і з'яўляецца каштоўнай крыніцай для вывучэння гістарычнай географіі і сацыяльна-эканамічных адносін у Беларусі ў канцы XVIII стагоддзя.

Абодва старадаўнія выданні прысланы ў дар рэспубліканскай бібліятэцы Дзяржаўнай бібліятэкай СССР імя У. І. Леніна.

ГУМАР

Маленькі хлопчык пытаецца ў бацькі:

— Як гэта атрымліваецца, тата, што кожны дзень у свеце адбываецца роўна столькі падзей, колькі змяшчае газета?

Маці — шасцігадоваму сыну:

— Зноў ты зваліўся ў лужыну ў новых штоніках?
— Мамачка, я ўпай так хутка, што не паспеў іх зняць.

— Сеньёр, скажыце вашаму сыночку, каб ён мяне не перадражніваў!

— Луджы, перастань строіць з сябе дурня!